

Inspektion af Statsfængslet ved Horserød den 6. marts 2012

OPFØLGNING

Dok.nr. 12/00636-16/PH

Indholdsfortegnelse

Ad 4.5.	Kvindeafdelingen	3
Ad 4.6.	Projekt Menneske (afdeling 18)	4
Ad 4.7.	Besøgsafdelingen	4
Ad 5.2.2.	Særlige tilbud til de kvindelige indsatte	5
Ad 6.2.	Tid for svar på cellekald	5
Ad 6.5.	Manglende bestik mv.	6
Ad 7.3.	Selvforvaltning	7
Ad 7.4.	Indretning af afdeling 20	8
Ad 8.1.	Dobbeltbelægning	8
Ad 8.2.	Orden og sikkerhed	10
	Opfølgning	10
	Underretning	11

Den 7. marts 2013 afgav jeg en endelig rapport om Folketingets Ombudsmands inspektion af Statsfængslet ved Horserød den 6. marts 2012. I rapporten bad jeg om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg har i den anledning den 25. juni 2013 modtaget en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har vedlagt en udtalelse af 17. april 2013 fra Statsfængslet ved Horserød. Af direktoratets udtalelse fremgår det, at direktoratet den 11. juni 2013 har modtaget supplerende oplysninger fra fængslet.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 4.5. Kvindeafdelingen

Kvindeafdelingen (afdeling 17) ligger i samme bygning som afdeling 16, der er en afdeling for mandlige indsatte. Afdelingerne er forbundet med en gang, der støder op til afdeling 17 som den lodrette streg i et "T". I gulvet var der til hver side og dér, hvor gangene mødes, en (ikke så tydelig) streg, som er såkaldt "rød zone", dvs. at de mandlige indsatte ikke må krydse disse streger.

Under besigtigelsen talte ombudsmanden med ledelsen om at flytte den røde zone længere ned på den gang, der forbinder de to afdelinger, og gøre stregen mere tydelig. Det ville ledelsen overveje, og i brev af 15. maj 2012 oplyste ledelsen, at det var besluttet, at der snarest skulle etableres en tydelig markering i gulvet mellem afdeling 16 og 17.

I rapporten gik jeg ud fra, at denne markering var etableret og havde haft den ønskede effekt. Hvis det ikke var tilfældet, bad jeg fængslet om at oplyse mig herom.

Statsfængslet ved Horserød har i sin udtalelse af 17. april 2013 bekræftet, at der er etableret en tydelig markering i gulvet mellem afdeling 16 og 17. Fængslet har desuden oplyst, at det er fængslets umiddelbare vurdering, at markeringen har haft den ønskede effekt.

Direktoratet har henholdt sig til det, som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4.6. Projekt Menneske (afdeling 18)

Jeg nævnte, at det af kravspecifikationer for misbrugsbehandling af kvinder i Statsfængslet ved Horserød, som direktoratet havde udarbejdet den 16. august 2011, fremgik, at fængslet har ansvaret for at udarbejde en husorden for afdelingen, hvori det blandt andet skal specificeres, hvilke handlinger der kan medføre bortvisning fra afdelingen.

Da der i de regler for afdelingen, der var indsat i Statsfængslet ved Horserøds interne regelsamling (januar 2012), ikke var nævnt noget om bortvisning, men kun om muligheden for at ikende disciplinærstraf, henledte jeg opmærksomheden på kravet om, at det skal fremgå af husordenen for afdelingen, hvilke handlinger der kan medføre bortvisning.

Statsfængslet ved Horserød har oplyst, at det nu fremgår af husordenen for afdeling 18, hvilke handlinger der kan medføre bortvisning.

Direktoratet har henholdt sig til det af fængslet oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 4.7. Besøgsafdelingen

Ved besigtigelse af et af besøgsrummene blev det ved en stikprøve konstateret, at der ikke var lagner og kondomer til stede i skabet i lokalet. Det blev oplyst, at lagner og kondomer udleveres ved disken og er på toilettet.

Jeg gengav ombudsmandens bemærkninger under inspektionen om, at besøgslokaler skal være indrettet med et skab med kondomer og engangslagner, jf. Direktoratet for Kriminalforsorgens brev af 5. november 2004 til kriminalforsorgens institutioner om forbedring af besøgsforholdene. På denne baggrund gik jeg ud fra, at fængslet ville sørge for, at lagner og kondomer igen blev tilgængelige i selve besøgsrummene, så indsatte og deres besøgende har adgang til dette (i alle tilfælde) uden kontakt til personalet.

Statsfængslet ved Horserød har oplyst, at fællestalsmanden på de indsattes vegne anmodede om, at skabene i besøgsrummene blev fjernet, da de blev fyldt med affald

og beskidt linned. Fængslet har videre oplyst, at de indsatte ikke ønskede, at kondomer var placeret i skabene, da besøgende børn ofte af nysgerrighed kiggede heri. På denne baggrund har fængslet samlet linned og kondomer på en reol på toilettet, hvor det ikke kræver kontakt til personalet for at rekvirere disse. Fængslet har oplyst, at denne ordning har fungeret uden klager siden indførelsen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at de indsatte og deres besøgende har adgang til lagner og kondomer (på toilettet) uden at skulle kontakte personalet.

Ad 5.2.2. Særlige tilbud til de kvindelige indsatte

Jeg gengav og noterede mig de konkrete tiltag, som Statsfængslet ved Horserød indtil videre havde foretaget i forhold til de kvindelige indsattes forhold i fængslet. Jeg bad om at få oplyst, om der siden inspektionen var iværksat yderligere konkrete tiltag, eller om der aktuelt var planer om sådanne nye tiltag.

Statsfængslet ved Horserød har henvist til et brev af 22. marts 2013 til direktoratet, hvori fængslet har oplyst følgende:

”Der er ikke siden inspektionen i marts 2012 iværksat yderligere konkrete tiltag i forhold til de kvindelige indsatte. Det skal imidlertid bemærkes, at fængslet i forbindelse med en forestående pladsudvidelse (30 ekstra pladser), overvejer mulighed for at flytte kvinderne til en anden (særskilt) bygning med egen tilhørende fritidsbygning.”

Fængslet har oplyst, at fængslet ikke har yderligere at tilføje hertil.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets svar.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 6.2. Tid for svar på cellekald

Talsmændene oplyste under inspektionen bl.a., at der går lang tid, før cellekald besvares (mellem 20 og 40 minutter).

Jeg foretog mig ikke mere vedrørende dette forhold, men for god ordens skyld henviser jeg i den forbindelse til bl.a. sagen om ombudsmandens inspektion den 27. oktober 2009 af arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel. Ombudsmanden gengav heri, hvad Torturkomitéen havde udtalt om spørgsmålet om svar på cellekald i en rapport, som komitéen afgav efter besøg i Danmark i februar 2008, herunder i Politigårdens Fængsel. Ombudsmanden udtalte herefter i denne sag, at det er kritisabelt, hvis der – i tilfælde, hvor ingen særlige forhold gør sig gældende – kan gå mere end 20 minutter fra en indsat ringer på, til personalet kommer til den indsatte for at ledsage ham eller hende til toilettet.

Statsfængslet ved Horserød har oplyst, at fængslet i alle tilfælde bestræber sig på at besvare cellekald hurtigst muligt. Det er herunder fængslets klare opfattelse, at det har undtagelsens karakter, hvis der går mere end 20 minutter fra en indsat ringer på, til personale henvender sig på den pågældende stue.

Der kan således i enkeltstående tilfælde være tale om, at det tjenestegørende personale er optaget af andre opgaver, der har en så presserende karakter, at besvarelsen af cellekald må afvente håndteringen heraf.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets svar.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 6.5. Manglende bestik mv.

Talsmændene oplyste, at der mangler bestik, tallerkener mv. i flere af køkkenerne.

Ledelsen oplyste hertil, at fængslet løbende køber nyt bestik mv., der hele tiden forsvinder. Det skyldes, at nogle indsatte ikke vasker op, men smider bestik, tallerkener og nogle gange også pander og gryder mv. ud. Ledelsen havde endnu ikke fundet en løsning på dette problem, men nævnte, at de indsatte på arrestafdelingen ved indsættelsen får udleveret bestik mv. til eget brug, som de herefter er ansvarlige for. Denne løsning kunne eventuelt også overvejes for de øvrige afdelinger i fængslet.

Ombudsmanden bad ledelsen om at underrette ham, hvis eller når der findes en løsning på problemet, og i rapporten bad jeg om at få oplyst, om der havde været yderligere overvejelser om dette spørgsmål siden inspektionen, og i givet fald om der var fundet en løsning på problemet.

Statsfængslet har henvist til fængslets ovennævnte brev af 22. marts 2013 til direktoratet, hvori fængslet om dette forhold har oplyst følgende:

”Fængslet overvejer at indføre ’velkomstpakker’ til nye indsatte – det være sig pakker, der blandt andet indeholder bestik mv. til eget brug, som den indsatte herefter er ansvarlig for. Fængslet har imidlertid ikke truffet endelig beslutning herom, men tænker, at ordningen i overvejende grad vil kunne løse problemet.”

Statsfængslet har den 11. juni 2013 over for direktoratet oplyst, at fængslet ikke er nået videre med overvejelserne om indførelse af velkomstpakker.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg går ud fra, at fængslet stadig overvejer spørgsmålet. Med denne bemærkning har jeg noteret mig det oplyste.

Ad 7.3. Selvforvaltning

Fængslet havde afvist de indsattes ønske om at få indført selvforvaltning under henvisning til, at fængslets økonomi desværre ikke for tiden muliggør, at der etableres en ordning med selvforvaltning. Under inspektionen oplyste talsmanden, at de indsatte foretrækker at købe de personlige artikler selv (selvforvaltning), fordi fængslet ikke udleverer alle de artikler, som fængslet skal udlevere, når der ikke er selvforvaltning, og fordi de artikler, der udleveres, er af dårlig kvalitet.

Med den bemærkning, at jeg gik ud fra, at fængslet udleverer alle de personlige artikler, som fængslet skal udlevere, når fængslet ikke udbetaler selvforvaltningsbeløb, noterede jeg mig det, som fængslet havde oplyst. Jeg nævnte i den forbindelse, at de indsatte måtte klage til Direktoratet for Kriminalforsorgen, hvis de ønsker at klage over, at fængslet ikke vil indføre selvforvaltning, og/eller over, at fængslet ikke udleverer alt det, som fængslet skal, samt/eller over kvaliteten af de artikler, som fængslet udleverer.

Fængslet har hertil i sin udtalelse oplyst, at fængslet i alle tilfælde bestræber sig på at kunne udlevere alle de personlige artikler, som fængslet skal udlevere. Fængslet har desuden oplyst, at skulle det ske, at en indsat efterspørger et produkt, som fængslet ikke ligger inde med, vil det blive bestilt hjem.

Direktoratet har på denne baggrund bekræftet min antagelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 7.4. Indretning af afdeling 20

Fra talsmanden for afdeling 20 (en halvåben afdeling) modtog ombudsmanden dagen før inspektionen et brev, der var skrevet af den tidligere talsmand for afdelingen, med punkter, som han ønskede at bringe frem. Under samtalen med talsmandsgruppen henviste talsmanden for afdeling 20 til dette brev uden at uddybe det nærmere. Ledelsen var ikke bekendt med dette brev og fik derfor under inspektionen en kopi af brevet. I et brev, som ombudsmanden sendte til talsmanden for afdeling 20 efter inspektionen, og som fængslet fik kopi af, meddelte ombudsmanden, at han gik ud fra, at ledelsen ville tage en drøftelse med talsmanden om punkterne i den tidligere talsmands brev. Ombudsmanden bad ledelsen om at underrette ham om, hvad der videre skete vedrørende disse forhold, og en sådan underretning blev modtaget i brev af 24. maj 2012 fra fængslet.

Talsmanden for denne afdeling havde bl.a. efterlyst en (renovering af) spisestue og dagligstue på afdeling 20, og han oplyste i den forbindelse, at fængslet ikke prioriterer vedligeholdelse af denne afdeling særlig højt.

Fængslet havde ikke svaret på dette i brevet af 24. maj 2012, og i rapporten anførte jeg, at jeg gik ud fra, at fængslet enten havde drøftet eller ville drøfte dette forhold med talsmanden.

Fængslet har i sin udtalelse oplyst, at fængslet løbende har drøftelser med talsmændene og talsmandsgruppen, herunder om renoveringsmæssige spørgsmål. Fængslet har over for direktoratet oplyst, at renoveringen af dagligstuen og spisestuen indgår i fængslets samlede prioritering af renovering af fængslets lokaler.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 8.1. Dobbeltbelægning

Under rundgangen på afdeling 16 talte ombudsmanden med en indsat, der oplyste, at fængslet efter hans opfattelse ikke tog hensyn til sammensætningen af indsatte ved dobbeltbelægning af de indsatte stuer. Den indsatte oplyste, at han ved indsættelsen i fængslet blev placeret i en stue sammen med en ryger.

Som opfølgning på samtalen med den indsatte under rundgangen modtog ombudsmanden et brev af 15. maj 2012 fra ledelsen. Med hensyn til placeringen sammen med en ryger oplyste ledelsen, at fængslet i videst muligt omfang prøver at foretage en hensigtsmæssig sammensætning af de indsatte. Skulle det imidlertid ske, at en ikke-ryger og en ryger bliver placeret på samme stue, vil fængslet straks foranstalte, at rygeren flyttes til en anden stue. Ledelsen har i den forbindelse for god ordens skyld bemærket, at det forudsætter, at den/de indsatte gør personalet opmærksom på problemet.

I rapporten omtalte jeg forarbejderne til lov om røgfri miljøer (lov nr. 512 af 6. juni 2007 som ændret ved lov nr. 607 af 18. juni 2012). Heraf fremgår det, at det, hvis flere indsatte deler opholdsrum, påhviler ledelsen af institutionen at sammensætte de indsatte, så ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning. Hvis det ikke er muligt, må der ikke ryges i et rum, der deles af flere indsatte. Jeg nævnte også, at det samme også fremgår af skrivelse nr. 67 af 5. september 2012 om (den nye) bekendtgørelse nr. 904 af 4. september 2012 om begrænsning af indsattes ret til at ryge i eget opholdsrum og besøgsrum.

Under henvisning til at det påhviler ledelsen at sikre, at ingen ufrivilligt udsættes for røg, anbefalede jeg i rapporten ledelsen at overveje at indføre en procedure, hvorefter det inden placeringen af indsatte sammen med en anden indsat, afklares, om den indsatte har indvendinger mod at blive placeret sammen med en ryger, hvis det skulle vise sig, at den indsatte på den stue, der skal etableres dobbeltbelægning på, er ryger.

Fængslet har oplyst, at fængslet i alle tilfælde er opmærksom på problematikken om ryger/ikke-ryger og dobbeltstuer.

Fængslet har endvidere oplyst, at skulle der opstå problemer hermed, løser fængslet det praktisk fra gang til gang.

Fængslet har efterfølgende den 11. juni 2013 over for direktoratet supplerende oplyst, at fængslet ikke afviser at indføre den procedure, som jeg har anbefalet i rapporten. Fængslet mener imidlertid, at den nuværende tilgang til problematikken er tilstrækkelig. Hvis den eksisterende ordning skulle vise sig utilstrækkelig, vil fængslet foranledige, at en procedure som den, jeg har anbefalet, iværksættes.

Direktoratet har bemærket, at det fremgår af (ovennævnte) skrivelse nr. 67 af 5. september 2012 om bekendtgørelse om begrænsning af indsattes ret til at ryge i eget op-

holdsrum og besøgsrum, at det for så vidt angår dobbeltceller særligt påhviler ledelsen at sammensætte de indsatte sådan, at ingen ufrivilligt udsættes for passiv rygning. Det fremgår også, at der – hvis det ikke er muligt i den enkelte institution at sammensætte de indsatte sådan – ikke må ryges i opholdsrum, som deles af flere indsatte.

Idet direktoratet lægger til grund, at Statsfængslet ved Horserød lever op til kravene i den nævnte skrivelse, har direktoratet henholdt sig til det, som fængslet har oplyst.

Jeg lægger ligesom direktoratet til grund, at Statsfængslet ved Horserød lever op til kravene i skrivelse nr. 67 af 5. september 2012 om bekendtgørelse om begrænsning af indsattes ret til at ryge i eget opholdsrum og besøgsrum. Med denne bemærkning har jeg noteret mig det oplyste.

Ad 8.2. Orden og sikkerhed

Under inspektionen blev det oplyst, at fængslet havde store udfordringer med hensyn til at opretholde orden og sikkerhed blandt de indsatte. I rapporten omtalte jeg tiltag, der var iværksat med henblik på at imødegå problemer i den henseende.

Jeg gik ud fra, og forstod da også det, som fængslet havde oplyst under inspektionen, sådan, at fængslet løbende er opmærksom på, om der er behov for yderligere tiltag for at sikre både de indsattes og de ansattes sikkerhed, og at fængslet samarbejder med Direktoratet for Kriminalforsorgen om løsning af problemer af denne art, når der er behov for det.

Fængslet har bekræftet min antagelse.

Direktoratet har bekræftet, at der er et godt og konstruktivt samarbejde om at få løst de udfordringer med hensyn til sikkerhed, som der gennem de sidste par år har været i fængslet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen om inspektionen af Statsfængslet ved Horserød den 6. marts 2012 som afsluttet.

Underretning

Denne rapport sendes til Statsfængslet ved Horserød, Direktoratet for Kriminalforsorgen og de indsatte i fængslet.

København, den 10-12-2013

Jørgen Steen Sørensen